

Katowice, 18 listopada 2025 r.

**PIERWSZY WICEPREZYDENT
MIASTA KATOWICE**

T-II.7245.8.2025.AKF

T-II.ZD-000292/25

Szanowny Pan
Łukasz Borkowski
Przewodniczący
Rady Miasta Katowice

W nawiązaniu do pisma nr BRM.ZD-00560/25 z dnia 23.10.2025 r., w związku z zaplanowanym na dzień 27.11.2025 r. o godz. 13:00 posiedzeniem Komisji Transportu Rady Miasta Katowice, przekazuję w załączeniu materiały dotyczące punktu 4 porządku obrad: „Informacja dotycząca wprowadzenia w mieście Katowice Strefy Czystego Transportu w kontekście nowelizacji ustawy o elektromobilności i paliwach alternatywnych.”

Z poważaniem

Bogumił Sobula
Pierwszy Wiceprezydent
Miasta Katowice
/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

Załączniki:
Materiał na Komisję.

Prowadzący sprawę:
Adriana Kamińska-Flak (tel. 32 259 36 30)

Kopia:

1. Biuro Rady Miasta
2. Wydział Transportu

Pismo wysłane w formie elektronicznej.

Materiał na Komisję Transportu – 27.11.2025 r.

Informacja dotycząca wprowadzenia w mieście Katowice Strefy Czystego Transportu w kontekście nowelizacji ustawy o elektromobilności i paliwach alternatywnych.

1. Podstawa prawna wdrażania Strefy Czystego Transportu (SCT) .

- Znowelizowana w listopadzie 2024 r. ustawa o elektromobilności i paliwach alternatywnych (Dz.U. 2018 poz. 317) wprowadziła następujące zapisy:

W Art. 39 po ust. 3 dodaje się ust. 3a i 3b w brzmieniu: „Jeżeli ocena poziomów substancji w powietrzu, o której mowa w art. 89 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2024 r. poz. 54, 834, 1089, 1222, 1847 i 1853), wykazała przekroczenie średniorocznego poziomu dopuszczalnego dwutlenku azotu w mieście, w którym liczba mieszkańców jest większa niż 100 000, to od dnia 1 stycznia roku następującego po roku, w którym prezydent tego miasta otrzymał wyniki oceny zgodnie z art. 89 ust. 1a tej ustawy, rada gminy ustanawia w drodze uchwały strefę czystego transportu w tym mieście”.

„Strefa czystego transportu, o której mowa w ust. 3a, może zostać zniesiona, jeżeli ocena poziomów substancji w powietrzu, o której mowa w art. 89 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, w kolejnych trzech latach nie wykaze przekroczenia średniorocznego poziomu dopuszczalnego dwutlenku azotu w mieście, w którym ustanowiono strefę czystego transportu.”

„Rada gminy, w uchwale ustanawiającej strefę czystego transportu, może dopuścić wjazd do strefy, w godzinach określonych w tej uchwale, w okresie nie dłuższym niż 3 lata od dnia ustanowienia strefy, pojazdów innych niż określone w ust. 1 i 2 oraz korzystających z wyłączeń na podstawie ust. 4, pod warunkiem uiszczenia opłaty.”

- Znowelizowana ustawa Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2024 r. poz. 54, 834, 1089, 1222 i 1847) wprowadziła następujące zapisy:

W art. 89 ust. 1a otrzymuje brzmienie: „1a. Wyniki oceny oraz klasyfikację stref, o których mowa w ust. 1, Główny Inspektor Ochrony Środowiska niezwłocznie przekazuje ministrowi właściwemu do spraw klimatu oraz zarządowi województwa. Jeżeli ocena wykazała przekroczenie średniorocznego poziomu dopuszczalnego dwutlenku azotu w mieście, w którym liczba mieszkańców jest większa niż 100 000, Główny Inspektor Ochrony Środowiska przekazuje niezwłocznie wyniki tej oceny także prezydentowi tego miasta.”.

- Kryteria klasyfikacyjne dla NO₂ w celu ochrony zdrowia ludzi, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 845), obejmują poziom dopuszczalny 200 µg/m³ dla stężeń 1-godzinnych oraz poziom dopuszczalny 40 µg/m³ w roku kalendarzowym - dla stężeń średniorocznych.

2. Ocena jakości powietrza na podstawie stacji Głównego Inspektora Ochrony Środowiska (GIOŚ)

W Polsce zlokalizowanych jest 18 stacji komunikacyjnych państwowego monitoringu jakości powietrza, z czego 4 znajdują się w województwie śląskim, po jednej w Bielsku-Białej, Częstochowie, Katowicach i Jastrzębiu-Zdroju. Stacja komunikacyjna prowadzi pomiary automatyczne tlenku węgla, dwutlenku azotu, tlenków azotu, pyłów zawieszonych PM₁₀ i PM_{2,5}. Dla emisji komunikacyjnych charakterystyczne są tlenki i dwutlenek azotu.

Stacja pomiarowa GIOŚ od 2011 roku zlokalizowana była w Katowicach w bezpośrednim sąsiedztwie autostrady A4, na terenie Komendy Wojewódzkiej Policji.

Wyniki pomiaru poziomów tlenu azotu pochodzącego z transportu odnotowywane w tej lokalizacji nie mogły być traktowane jako miarodajne dla oceny zasadności wdrożenia SCT, a ponadto strefy czystego transportu nie są dedykowane autostradom lecz drogom zarządzanym przez Prezydenta Miasta.

W związku z powyższym, współpracy z Departamentem Monitoringu Środowiska GIOŚ oraz w oparciu o przepisy Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska, Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE oraz przepisy prawa budowlanego, stacja komunikacyjna została przeniesiona na ulicę Dudy-Gracza i od marca tego roku rozpoczęła pomiary.

Dotychczasowe, częściowe wyniki poziomu stężenia NO₂ ze stacji pomiarowej w nowej lokalizacji wskazują, że średni poziom stężenia dwutlenku azotu w okresie od marca do końca października wynosi: 24,9 µg/m³. Zatem aktualne średnie pomiary nie wskazują na przekroczenia poziomu NO₂.

W maju br. Miasto wystosowało pismo do Ministerstwa Klimatu i Środowiska informujące o relokacji i uruchomieniu stacji, a także o wynikach pomiaru, które nie wskazują przekroczeń. Poinformowano również, że na chwilę obecną Miasto Katowice nie planuje podejmowania czynności w kierunku wprowadzenia SCT od stycznia 2026 roku na podstawie wyników pomiarów stężenia NO₂ za 2024 rok opracowanych przez GIOŚ, pochodzących z rejonu autostrady, które wynosiły 47 µg/m³.

3. Obecne i planowane działania Miasta Katowice w zakresie zmniejszenia oddziaływania emisji transportowych.

- Strefa Płatnego Parkowania. Aktualnie przeprowadzane są badania parkowania w Katowicach, które pozwolą na rozszerzenie granic obszaru płatnego parkowania, o kolejne dzielnice i ewentualne podniesienie opłat za parkowanie. Działanie to bezpośrednio wpływa na zmniejszenie ilości wjazdów samochodów do śródmieścia, zwiększenie rotacji, skrócenie czasu postoju, jak również na zmianę środka transportu na komunikację zbiorową, rower lub hulajnogę, bądź pozostawienie samochodu na węźle przesiadkowym.
- Ciągła wymiana taboru autobusowego miejskiego przewoźnika. Spółka PKM Katowice w lutym 2025 podpisała z firmą Busnex Poland rekordową umowę o wartości blisko 117 mln zł na dostawę 30 nowych autobusów elektrycznych (dostawy w tym i przyszłym roku). Po dostawie tych pojazdów liczba autobusów elektrycznych we flocie wzrośnie do 58 sztuk. Ponadto, w tym roku dostarczone zostaną również 3 autobusy z napędem wodorowym. Spółka eksploatuje również 22 autobusy hybrydowe, 8 gazowych (CNG) oraz pozostałe spełniające najwyższą normę emisji spalin Euro 6. Inwestycje w nowoczesny i bezemisyjny tabor mają pozytywny wpływ na środowisko, jak również na poziom komfortu mieszkańców i przyjezdnych podróżujących komunikacją zbiorową oraz zachęcają do korzystania z tej formy podróżowania.
- Tramwaj na południe Katowic wraz z węzłem Kostuchna. 6 października br. zostały podpisane umowy pomiędzy Miastem Katowice i Tramwajami Śląskimi a Centrum Unijnych Projektów Transportowych na dofinansowanie budowy tzw. tramwaju na południe oraz połączonej z tym zadaniem realizacji węzła przesiadkowego w Kostuchnie. Budowa planowanej linii tramwajowej o dł. ok 5,2 km umożliwi bezpośrednie i szybkie połączenie katowickich dzielnic, tj. Brynów (od istniejącej pętli tramwajowej „Brynów”), Ochojec, Piotrowice i Kostuchna (planowana pętla „Kostuchna”) z centrum miasta i pozostałymi miastami Metropolii. W ramach przebiegu nowej linii tramwajowej powstanie sześć przystanków tramwajowych, z których trzy będą także zapewniały możliwość bezpośredniego przesiadania się na autobus w systemie „drzwi – drzwi”. Węzeł przesiadkowy z parkingiem Park&Ride z ponad 120 miejscami postojowymi umożliwi pozostawienie samochodu i przesiadkę na tramwaj, autobus lub rower metropolitalny. Inwestycja pozwoli na realizację przesiadek z transportu indywidualnego na zbiorowy a tym samym ograniczy wielkość ruchu samochodowego dojeżdżającego do Centrum Katowic.

- Węzeł przesiadkowy w śródmieściu. W sierpniu 2025 r. Urząd Miasta Katowice w ramach projektu: Mobilna Metropolia – Katowicki System Zintegrowanych Węzłów Przesiadkowych – „Węzeł Św. Jana” otrzymał ponad 5 mln zł dofinansowania na budowę węzła przesiadkowego na ul. Św. Jana. Centrum przesiadkowe ma łączyć kolej, tramwaje, autobusy i rowery. Bezpośrednim efektem inwestycji będzie zwiększenie atrakcyjności transportu publicznego oraz jego multimodalnego charakteru, a tym samym zmniejszenie podróży z wykorzystaniem prywatnych samochodów.
- Rozbudowa i modernizacja sieci tramwajowej oraz zakup nowoczesnych tramwajów. Aktualnie spółka Tramwaje Śląskie planuje realizację zadania pn.: „Przebudowa torowiska tramwajowego w ul. 1 Maja i ul. Obrońców Westerplatte w Katowicach” w ramach realizacji Projektu pn.: „Modernizacja i rozwój infrastruktury tramwajowej w Górnośląsko – Zagłębiowskiej Metropolii – Etap I”. Modernizacja linii tramwajowej zminimalizuje zakłócenia dla otoczenia – hałas i wibracje oraz zwiększy komfort podróżowania mieszkańców. Ponadto, odnowione torowiska umożliwią osiąganie większych prędkości a to z kolei przyczyni się do skrócenia czasu podróży oraz zwiększenia atrakcyjności tej formy przemieszczania się.
- Modernizacja torowiska tramwajowego i sieci trakcyjnej w Katowicach wzdłuż Alei Korfantego na odcinku od Pętli Słonecznej do Placu Alfreda. Spółka Tramwaje Śląskie S.A. podpisała 4 września br. umowę z wykonawcą tego zadania. Prace modernizacyjne obejmować będą torowisko, przebudowę Pętli Słonecznej, przebudowę istniejących peronów, budowę nowego peronu w rejonie Ośrodka Sportowego „Kolejarz Katowice” oraz nowopowstałego osiedla TBS, dobudowę drugiego toru wzdłuż Lasku Alfreda, a także przebudowę sieci trakcyjnej. Realizacja inwestycji przyniesie efekty w postaci poprawy bezpieczeństwa, skrócenia czasu podróży oraz zwiększenia komfortu jazdy tramwajem - bezemisyjnym środkiem transportu zbiorowego. Dodatkowo, przebudowa Pętli Słonecznej przyczyni się do lepszego funkcjonowania węzła przesiadkowego.
- Rozwój elektromobilności. Obecnie w mieście funkcjonuje łącznie ponad 200 punktów ładowania, zarówno na terenach miejskich, jak i prywatnych. Aktualnie Miasto współpracuje ze spółką Tauron Nowe Technologie nad repoweringiem stacji – czyli wymianą stacji wolnego ładowania na urządzenia z możliwością szybkiego ładowania. Stworzenie warunków technicznych w postaci sieci ładowarek pozytywnie wpłynęło na podjęcie decyzji o zakupie elektrycznych, bezemisyjnych pojazdów przez osoby prywatne oraz firmy. Z miesiąca na miesiąc obserwujemy rosnącą popularność tych pojazdów.
- Przebudowa linii kolejowej E65. Aktualnie na katowickim odcinku linii magistralnej trwa przebudowa układu torowego, dzięki czemu odseparowany zostanie kolejowy ruch aglomeracyjny od dalekobieżnego oraz podniesiona zostanie prędkość przejazdu pociągów pasażerskich i towarowych. Zakres robót budowlanych na terenie Katowic obejmuje rozbudowę układu torowego dworca PKP, przebudowę 3 istniejących przystanków kolejowych: Katowice Szopienice Płd., Katowice Zawodzie oraz Katowice Ligota, budowę 5 nowych przystanków kolejowych: Katowice Morawa, Katowice Uniwersytet, Katowice Akademia, Katowice Kokociniec w rejonie ul. Szadoka, Katowice ASP w rejonie autostrady A4 oraz budowę/przebudowę 14 dwupoziomowych skrzyżowań linii kolejowej z drogami publicznymi. Realizacja inwestycji kolejowej poprawi przepustowość, usprawni ruch kolejowy i zwiększy częstotliwość kursowania pociągów, co znacząco poprawi dostępność kolei dla mieszkańców i przyjezdnych oraz usprawni komunikację w ramach aglomeracji.